

İlham ƏLİYEV

Tarixin bütün dövrlərində təhsil insanları nəhəyatında müstəsna həyətiyyətli kəsb etmişdir. Müasir dövrün global çağırışları isə bu həyətiyyəti daha da artıraraq sahənin həlli vacib olan tələblərə cavab verməsinə zərurət yaradır. Bu gün insanlar məhz təhsilin vasitəsilə texnologiyalar, çeviklik, kənd təsəvvüfünə, məhsul bazarında layiqli yer tutur və ömür boyu təhsil prosesinə qoşulmaq, səmərəli həyat tərzini, trafik mühitini, münasib təhsilə, düzgün mövqeyə seçmə imkanları qazanırlar.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərlik fəaliyyətinin nəticələrindən biri, imzaladığımız sənədlərin içində təhsilə bəllənən sərəncamların çoxluğunu bu sahənin üstün istiqamətindəndən sorğu verir.

Həmin sənədlərdə aparılan islahatlar və genişmiqyaslı infrastruktur layihələri sayəsində ölkəmizdə sosial-iqtisadi həyatın yenidən qurulması, davamlı inkişaf üçün zərurət yaradır. İstənilən qədər davam edən strateji vəzifələri öz vəzifələrini tapmışdır. Həmin vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün bizim daha da modernləşdirilməsi və qabaqcıl təcrübəni uyğunlaşdırmaqla yanaşı, davamlı iqtisadi inkişafın təmin edilməsi vəzifələri halının həyata keçirilməsinin yüksəldilməsi barədə təsəvvür. Müasirlik dərəcəsi, ilk növbədə qabaqcıl texnologiyaların istifadəsi, üsulların, elmi nailiyyətlərin, sənədə yaradılan innovasiyaların ölkə həyatına uurlu təbiiqlə bəllənir. Bunun üçün prioritet istiqamət respublikada insan kapitalının inkişafı, təhsilə yeni bilik və bacarıqlara yiyələnməsinin təminatıdır.

Azərbaycan Respublikasının inkişaf konsepsiyası, uyğun olaraq, hər bir gələcək vətəndaşın bilik və bacarıqlarının verilməsi, sərfəsləndirilməsi, müstəqil qərarlar qəbul etməyə bacaran, fəal həyat mövqeyi, aydın dünyagörüşü, kamil və təndəllər yetidirmək məqsədli təhsil sisteminin institusional təsəvvürünün, infrastrukturunun və insan resurslarının inkişaf etdirilməsi dövlət siyasətinin bəllənəcəkdir.

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaxın gələcək üçün qarşıya qoyduğu hədəflər, doğrudan mühüm bir addım olan bu strategiya ilə öndə Heydər Əliyevin milli təhsilin inkişaf sahəsində formalaşdırılan zərurət, Prezident İlham Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyi dövründə bu sahədə təhsilə edilmiş böyük nailiyyətlər, söylənilir.

Məzmun dəyişikliyi

Azərbaycan tarixinin heç bir dövründə təhsil indiki qədər geniş ictimai maraq predmeti olmamışdır. Bu maraq, təhsiləndirən təsəvvürlər, əsas amillər isə ölkə Prezidentinin təhsilə olan xüsusi diqqəti, irəliləmə sürəti vəzifələrini bütün respublikada ictimai, genişmiqyaslı təhsil quruculuğu ilə bəllənən aparılması, eyni zamanda Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təhsilə bəllənmiş olmağıdır.

Bu bəllənmiş milli təhsilin məzmunu, əhəmiyyəti dəyişmişdir. Azərbaycan məktəblərinin maddi-texniki bazası müasirləşdirilmişdir. Məktəblərin müasir avadanlıqlarla təchiz edilməsi, informasiya-kommunikasiya texnologiyaların zərurətini bəllənmişdir. Heydər Əliyev Fondunun təhsilə bəllənmiş sürəti ilə həyata keçirilən və böyük ictimai dəstək qazanan "Yeni Azərbaycan" yeni məktəb layihəsi hesabına ölkəmizdə təhsilin inkişafı ictimai hərkətə çevrilmişdir. Fond bu dəstəyi indi dində davam etdirir. Məktəb tikintisində yaxından iştirak etməklə yanaşı, onları nəzərdə tutulmuş vəsaitlərin cürümlə vəzimatlarla təmin olunması, təhsilə bəllənmiş sürəti ilə həyata keçirilən üçün motivasiyaedici tədbirlərin həyata keçirilməsi mühüm rol oynayır.

Ölkədə son 5 ildə 500-dən çox, 2003-2018-ci illərin ərzində isə 3200-dən çox məktəb binası tikilmiş və ya təsəvvür edilmişdir.

infrastruktur və maliyyə?l??dirm? üzr? islahatlar?n apar?lmas? ?sas götürülür. S?ri?t?y? ?saslanan ??xsiyyətyönlü t?hsil m?zmunun yarad?lmas? m?qs?din? uy?un olaraq ötn 5 il ?rzind? bu sah?nin bütün pill?l?rind? mühüm n?tic?l?r ?ld? edilmidir.

Eyni zamanda t?hsil sah?sind? insan resurslar?n?n müasirl??m?si diqq?t m?rk?zind? saxlanm??s?ri?t?li, t?crüb?li t?hsilver?nin formala?d?r?lmas? yönünd? mühüm add?mlar at?lm??d?r. ?sas istiqam?tl?rd?n biri d? t?hsild? s?m?r?li idar?etm? mexanizml?rinin yarad?lmas?d?r. Bu istiqam?t üzr? beyn?lxalq t?crüb?y? uy?un müasirl??dirm?, t?hsil t?hsilinfikeyfiyyətini artır?lmas?, chabel?st?hsild? yeni m?lumat, hesabat sisteml?rinin yarad?lmas? istiqam?tind? d? müyy?n i?l?r görülmüdü.

T?hsilin keyfiyyətinin yüks?ldilməsi istiqam?tind? h?yata keçiril?n t?dbirl?r n?tic?sind? son 5 ild? ali t?hsil müəssis?l?rinin t?l?b? q?bulunun keyfiyyət göst?ricil?rind? davamlı art?m dinamikas? müahid? edilir. Bel? ki, bu müdd?td? q?bul imtahanlar?nda 300 baldan çox toplayanlar?n say? 26,5 faiz, 400 baldan çox toplayanlar?n say? 35,1 faiz, 500 baldan çox toplayanlar?n say? 51,5 faiz, 600 baldan art?q toplayanlar?n say? is? 81,3 faiz artm??d?r. Cari ild? 3127 n?f?r abituriyent 600 baldan yuxar? n?tic? göst?rmi?dir. Bu da 2013-cü il? nisb?t?n t?xmin?n iki d?f? art?m dem?kdir. Ölk?d? ali t?hsil alma imkanlar? geni?l?ndirilm?, son 5 il ?rzind? q?bul olunan t?l?b?l?rin say?nda 20,8 faiz art?m olmu?, bu göst?rici cari ild? 41 min n?f?r t??kil etmi?dir.

?stedadlı u?aqlarla sistemli i?in t??kill?n?tic?sind? respublikada Olimpiada h?r?kat? geni?l?nm?, bu m?qs?dl? olimpiadaya haz?rl?q m?rk?zl?ri yarad?lm??d?r. 2018-ci ild? respublika f?nn olimpiadalar?nda 33 mind?n çox ?agird i?tira?tirak?etmi?dir. H?yata keçiril?n t?dbirl?r n?tic?sind? 2013-2018-ci ill?rd?n beyn?lxalq f?nn olimpiadalar?nda yetirm?l?rimiz 3 q?z?l, 28 gümü v? 100 bürünc medal qazanm??lar. Bu sah?d? yeni ideya v? t??bbüsl?rin h?yata keçirilməsi il? b?l? ?stedadlı u?aqlar v? g?ncil?rin inkişaf? üzr? Dövl?t Proqram? haz?rlanm?? v? Nazirl?r Kabinetin t?qdim edilmidir. "T?hsil haqq?nda" qanuna edilm? d?yişiklikl?r? ?sas?n, beyn?lxalq olimpiada qalibl?rinin ist?nil?n ixtisas üzr?, respublika f?nn olimpiadalar? qalibl?rinin müvafiq ixtisas üzr? müsabiq?d?nk?n?aralı m?kt?bl?r? q?bulu t?sbit edilmidir.

?agirdl?rd? m?ntiqi, t?nqidi yarad?c? t?f?kkürü inkişaf etdirm?k, t?dqiqatç?l?q bacar?qlar?n? formala?d?rmaq, innovasiyalar? m?nims?m?k v? t?tbiiq etm?k, onlar?n yüks?k texnoloji ixtisaslara mara??n? art?rmaq m?qs?dil? ötn t?dris ilind? Bak v? G?nc? ??h?rl?rinin 71 ümumt?hsil m?kt?bind? 26 min ?agird c?lb edilm?kl? "R?q?msal bacar?qlar" layih?sini b?l?lanm??d?r. Elektron t?hsil texnologiyalar?n?n t?tbiiq m?qs?dil? "Elektron m?kt?b" layih?si 50 t?hsil müəssis?sind? davam etdirilmidir.

Az?rbaycan t?hsilind? dünya t?hsil standartlar?na uy?un maliyyə?l??dirm? modelinin qurulmas? da bu gün ölk?ölkəmizd? h?yata keçiril?n strateji t?hsil islahatlar?n?n mühüm h?d?f?l?rind?ndir v? onlara do?ru da beyn?lxalq t?crüb?y? uy?un ard?c?l add?mlar at?l?r. Müvafiq strategiya ç?rçiv?sind? bir s?ra innovativ layih?l?r gerç?kl??dirilir. O c?üml?d?n 2014-cü ild?n b?layaraq Az?rbaycan Respublikas?n?n ali t?hsil müəssis?l?rind? savadlı bacar?ql? v? haz?rl?ql? t?l?b?l?rd?n ibar?t SABAH qruplar? t??kil edilmidir.

SABAH qruplar? v? xaricd? t?hsil

2014-cü ild? ali t?hsil sah?sind? ilk d?f? olaraq yeni m?zmun v? t?dris texnologiyalar? ?sas?nda SABAH layih?layih?sini h?yata keçirilm?sini b?l?lanm??d?r. Haz?rda SABAH qruplar? 12 ali t?hsil müəssis?sind? fi?aliyyət göst?rm?kl? 39 ixtisas v? 2300-d?n art?q t?l?b?ni ?hat? edir. Son iki ild? SABAH qruplar?n? 1572 m?zun bitirmidir v? ilkin t?hill?r? ?sas?n onlar?n 37 faizi t?hsil?rini ölk?d?, 17 faizi xaricd? magistratura s?viyyə?sind? u?urla davam etdirir, qalan hiss?si is? ixtisaslar? üzr? ?m?k fi?aliyyətini b?l?lanm??d?r.

"2007-2015-ci ill?rd? Az?rbaycan g?ncil?rinin xarici ölk?l?rd? t?hsil üzr? Dövl?t Proqram?" ç?rçiv?sind? 3558 m?f?r dünyan?n nüfuzlu universitetl?rind? t?hsil almaq üçün t?qaüd qazanm??d?r. Eyni zamanda, ayr?-ayr? ölk?l?rl? imzalanm?? hökum?tl?r aras? sazi?l?r? ?sas?n ayr?lm?? kvotaya uy?un olaraq haz?rda ümumilikd? 535 n?f?r az?rbaycanlı t?l?b? müvafiq ölk?l?rin büdc?si hesab?na müh?ndislik, kompüter elml?ri, nanotexnologiya, k?nd t?s?r?r?fat? v? dig?r ixtisaslar üzr? t?hsil al?r. Haz?rda bir neç? ölk?nin nüfuzlu universitetl?rinin Az?rbaycanda filiallar? aç?lm??d?r. M.V. Lomonosov ad?na Moskva Dövl?t Universitetinin, M. Seçenov ad?na Moskva Tibb Universitetinin

Bak? filiallar? u? urla f? aliyy? t göst?rir. Eyni zamanda, beyn?lxalq ikili diplom proqramlar?n?n t?tbigin? ba?lanm??d?r. M?s?l?n, indi Az?rbaycan Turizm v? Menecment Universiteti Avstriyan?n Krems T?tbiqu Elml?r Universiteti, Bak? Ali Neft M?kt?bi, B?y?k Britaniyan?n Heriot-Vat Universiteti, ADA Universiteti AB?-?n Mi?iqan D?vl?t Universiteti v? Niderland?n Maastricht Menecment M?kt?bi il?, Az?rbaycan D?vl?t Neft v? S?naye Universiteti Fransan?n Strasburq Universiteti il? ikili diplom proqramlar?n? t?tbiqu edir.

Az?rbaycan Prezidentinin 2016-c? il 6 dekabr tarixli f?rman? il? t?sdiq edilmi? "Milli iqtisadiyyat v? iqtisadiyyat?n?sas sektorlar? üzr? strateji yol x?rit?l?ri"nd? d? t?hsil m?s?l?l?rin? xüsusi yer ayr?lm??, strateji yol x?rit?l?rind?n biri is? m?hz pe?? t?hsili v? t?liminin inki?af?na h?s r edilmi?dir.

Bütün bunlar zaman?n ça??r??lar?d?r. Üst?lik, müasir dövrün insan?n?n f?aliyy?t hüduqlar? t?kc? milli m?kan ç?evr?sind? m?hdudla??b qalm?r. Qloballa?an dünyam?zda h?r bir k?s Yerkür?sinin ist?nil?n m?kan?nda çal??maq imkan?na malikdir. Qlobal ?m?k bazar? çal??maq potensial? olan insanlara, dem?k olar ki, qeyri-m?hdud ??raitl?r yarad?r. Bu imkanlardan faydalanmaqdan ötrü sad?c? olaraq r?qab?tqabiliyy?tli müt?x?ssis kimi yeti?m?k laz?md?r. Eyni zamanda, indi dünya iqtisadiyyat? ölk?l?rin, mövcud iqtisadi subyektl?rin bir-birin? el? s?x integrasiyas?na ?saslan?r ki, bu mür?kk?b mexanizmin i?lk bir hiss?si kimi çal??b u?ur qazanmaqdan ötrü müt?l?q r?qab?tqabiliyy?tli müt?x?ssisl?r?, innovasiyalara, müasir d?y?rl?r yaratma?a qabil insan kapital?na malik olmal?sın.

Az?rbaycan Respublikas? Prezidentinin 16 noyabr 2018-ci il tarixli s?r?ncam? il? t?sdiql?nmis? "2019-2023-cü ill?r ill?r üçün Az?rbaycan Respublikas?nda ali t?hsil sisteminin beyn?lxalq r?qab?tliiyinin art?r?lmas? üzr? D?vl?t Proqram?" is? bu yönd? at?lan v? b?y?k nailiyy?t?l?rl? mü?ayi?t olunan tarixi add?mlar?n davam?d?r.

G?l?c?kl? ba?l? ayd?n bax??lar

Yeni Yeni d?vl?t proqram?n?n m?qs?dl?ri kifay?t q?d?r ayd?nd?r. S?n?dd? ir?li sür?l?n v?zif?l?rin icras? "2007-2015-ci ill?rd? Az?rbaycan Respublikas? g?ncil?rinin xarici ölk?l?rd? t?hsili üzr? D?vl?t Proqram?"n?n u?urlu icras?n?tic?sind? ?ld? olunan t?crüb? v? nailiyy?t?l?rin qorunmas? v? inki?af?na xidm?t ed?c?k. Bu nailiyy?t?l?rd?n faydalanaraq, müasir r?qab?t qabiliyy?tin? malik insan resurslar?na ehtiyac?t?min olunacaq. Yüks?k ixtisasl? müt?x?ssisl?rin ölk?mizd?ki ali t?hsil mü?ssisl?rind? haz?rlanmas? yolu il? insan kapital? dayan?ql? ??kild? inki?af etdiril?c?k. Eyni zamanda, apar?c? ölk?l?rin ali t?hsil standartlar? ç?rçiv?sind? keyfiyy?tli t?hsil almaq imkanlar?h?r bir Az?rbaycan v?t?nda?? üçün ?lçatan olacaq.

Proqram?n?sas h?d?f?na qabaqc?l elmi nailiyy?t?l?rd?n, innovativ t?lim-t?dris texnologiyalar?ndan yararlanaraq, ölk?mizd? yeni n?sil müt?x?ssisl?rin yeti?dirilm?s, Az?rbaycan ali t?hsil sisteminin m?zmun v? keyfiyy?t göst?ricil?rinin beyn?lxalq ikili diplom proqramlar? il? müasirl?ndirilm?sidir.

Ali t?hsil mü?ssisl?l?rinin inki?af?na d?st?k verilm?s m?qs?dl? beyn?lxalq t?crüb?nin öyr?nil?r?k t?tbiqu s?n?dd? vacib prioritet kimi ir?li sür?lmü?dür. AB?, Almaniya, Avstraliya, B?y?k Britaniya, Fransa v? Yaponiya kimi ölk?l?rd? aktuallaş?m??s transmilli t?hsil modelinin Az?rbaycan Respublikas?nda t?tbiqu u?urlu n?tic?nin ?ld? olunmas?na ??rait yaradacaqdr. Bu bax?mdan beyn?lxalq ikili diplom proqramlar?n?n ölk?mizd? t?tbiginin t?min olunmas? xüsusi ?h?miyy?t?k?sb edir. Bununla ?laq?dar ölk?nin inki?af prioritetl?rin? uy?un ixtisaslar üzr? ali m?m?kt?bl?rimizd? t?drisin dünyan?n qabaqc?l ali t?hsil mü?ssisl?l?rinin proqramlar?na uy?un olaraq t?tkili t?min edil?c?k. Bu sah?d? b?zi ali t?hsil mü?ssisl?l?rinin mövcud t?crüb?sının daha da geni?l?ndirilm?s yax?n perspektivd? ölk?nin t?hsil sisteminin inki?af?na, beyn?lmil?l?ndirilm?s v? t?hsilin keyfiyy?t s?viyy?sının yüks?ldilm?s kimi ?sas m?qs?dl?r? nail olunmas?na imkan ver?c?k.

Beyn?lxalq ikili diplom proqramlar? yolu il? ?cn?bi professor-mü?llim hey?tinin Az?rbaycan Respublikas?n?n ali t?hsil mü?ssisl?l?rind? ?m?k f?aliyy?tin? c?lb olunmas? müasir t?dris texnologiyalar?n?n daha sür?tli yay?lmas?na ??rait yaradacaq, t?hsill?rini Az?rbaycanda davam etdir?n g?ncil?rimiz? yeni imkanlar açacaq. ?cn?bi müt?x?ssisl?rin mü?lliml?rimizl? birg? davaml? f?aliyy?tinin qurulmas? onlar?n ölk?ni t?rk etdikd?n sonra bel? t?hsil sistemin? töhf? verm?l?rini t?min ed?c?k. N?tic?d? ali t?hsil mü?ssisl?l?rinin müasir elmi-t?dqiqat v? innovasiya m?rk?zl?rin? ç?vrilm?s prosesi sür?tl?n?c?k. Onlar?n dünya reytingind? ir?lil?m?s t?min olunacaq.

Bütün bunlar Azərbaycanın gələcəklə bağlı aydın baxışa malik olduğunu və özünü globallaşan dünyanın uurlu mənəzində yüksək həssaslıqla hazırladığını göstərir. Bu uzaqgörən və peşəkaryanaşma müstəqil dövlətimiz üçün möhtəmə bir gələcək yaradır.

["Azərbaycan" qəzeti](#)